

A LEXIKAI PRAGMATIKA MAGYARORSZÁGON (2000–2020)

Pragmatika kerekasztal

Szeged, 2020. október 2.

A Magyar Nyelvtudományi Társaság Pragmatika Tagozata
Pragmatika Centrum Országos Kutatóközpont
SZTE BTK Általános Nyelvészeti Tanszék

Alberti Gábor – Szabó Veronika – Szeteli Anna – Farkas Judit (PTE):

A szintaxis a szemantikák szolgálatában

Az előadásban, amelynek elkészítését „A hibrid kategóriák szintaxisa” c. NKFI-pályázat (FK128518) támogatta, szintaktikai minimalizmus fáziselméletének egy olyan változatát ismertetjük, amelyik a nyomoknak/kópiáknak minden esetben lexikai-szemantikai, pragmaszemantikai, illetve logikai-szemantikai értelmezést tulajdonít. Ez Grohmann (2003, 2009) fáziselmélete a háromtartományos ciklusokkal, ahol tematikus ($\Theta\Delta$), diskurzushorgonyzási ($\Phi\Delta$) és logikai-szemantikai ($\Omega\Delta$) „azonosítást” valósítanak meg a szintaktikai konfigurációk. E konfigurációk egyszerű és nagymértékben nyelvfüggetlen szintaxist kínálnak, amennyiben Sigurdsson (2009) javaslatát követve a szokásosnál nagyobb struktúraérzékenységet tulajdonítunk a hangalakot előállító PF-transzfernek. Ami a részleteket illeti, először azt mutatjuk be, hogy Alberti (1992–93, 1997, 2006, 2013) *Tau modell* nevű lexikai-szemantikai elmélete olyan kalkulációját nyújtja az eseményszerkezetek felépítésének lényegében egy *hatáslánc* formájában, amit triviálisan lefordíthatunk a grohmanni $\Theta\Delta$ -beli szintaktikai szerkezetekre, illetve a vonzatok $\Phi\Delta$ -beli kódolására is nyelv-, sőt nyelvtípus-független koncepciót kapunk. Majd az operátortartomány egy kétdimenziós modelljét szemléltetjük (Szeteli–Alberti 2018). Végül áttekintjük a deverbális főnévképzés szerteágazó szintaktikai következményeit, egy háromciklusos, 3+2+2 tartományos elemzéssel szemléltetve (Farkas–Szabó–Alberti 2017).